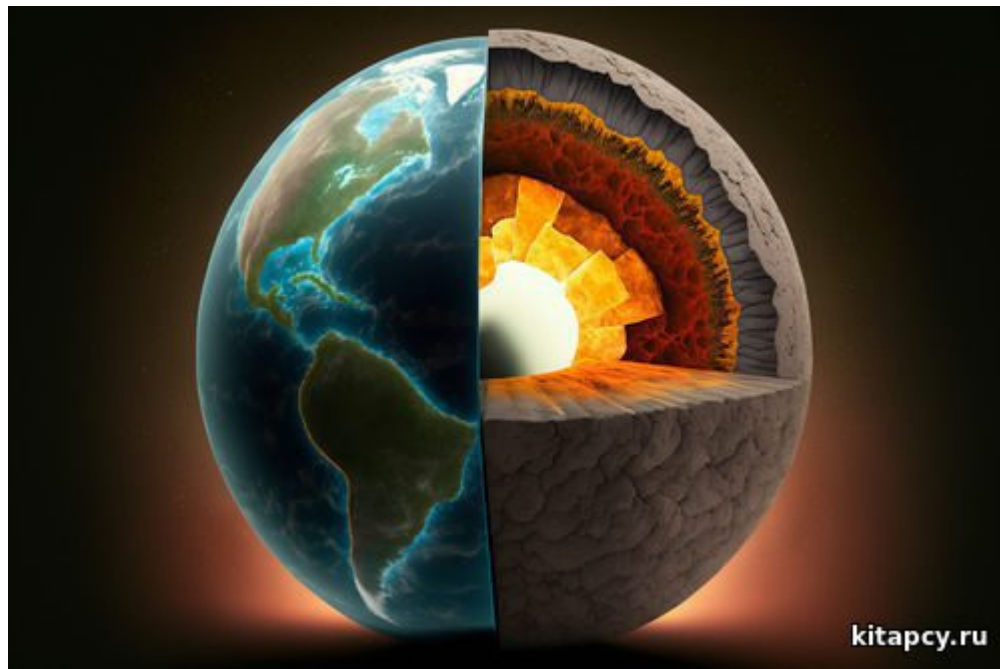

Ýer togalagy öz içine suw syzdyrýar

Category: Geň-taňsy wakalar, Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

Ýer togalagy öz içine suw syzdyrýar ÝER TOGALAGY ÖZ IÇINE SUW SYZDYRÝAR

«Iki müň dokuz ýüz kilometrlik ýolagçylyk».

Dünýäniň içki gurluşy boýunça ylmy-barlaglarda soňky otuz ýylda möhüm işler edildi

ABŞ-ly alymlar okeanlardaky we deňizlerdäki suwuň kem-kemden ýer gabygyndan aşaklygyna tarap syzdyrýandygy hakda geň galdyryjy ylmy açyşyň üstünden bardy.

Arizona ştatynyň uniwersitetinden doktor Den Şim we onuň kärdeşleri suwuň tektoniki gatlaklardan aşaklygyna akyp, 2 müň 900 kilometrlik ýol geçenden soň planetanyň özenine baryp ýetýändigini anyklady.

Juda haýal bolup geçýän bu prosesiň milliardlarça ýyl bäri dowam edip durandygy aýdylýar.

«Nature Geoscience» ylmy-populýar žurnalynda çap edilen tapyndylara ynansaň-a, gürrüňi edilýän syzyntgy daşky özendäki erän metallaryň we mantonyň arasynda himiki prosesleri

petikläp, täp-täze gabyk dörettdi.

Bu gatlagyň häzir «birnäçe ýüz kilometr galyňlyga» ýetendigi öňe sürülýär. Emma Ýer togalagynyň kilometrlerçe çuňlugyna uzaýan içerki gatlaklary bilen deňeşdirenee bu gatlak aslynda entek «ýuka».

Den Şim mundan öň Ýer togalagynyň özeni bilen mantosynyň arasyndaky madda alyş-çalşygynyň juda kiçidigine ynanylýandygyny aýdýar.

«Soňky döwürlerdäki ýokary basyş synaglarymyz üýtgeşik teoriýany orta atýar» diýýän alym sözlerini şeýle dowam etdirýär: «Suwuň özen-manto çägene baryp ýetende özendäki

kremniý bilen reaksiýa girip dioksid-kremniý emepe getirendigini bildik».

Alymyň pikirçe bu açyş öň düşünilişinden has dinamiki özen-manto garyşygyna yşarat edýär.

Geologlar bu tapyndylardan ugur alyp, iki gatlagyň arasynda köp mukdarda element alyş-çalşygynyň bardygy netijesine gelýär.

Arizona ştatynyň uniwersitetiniň açyşy hakda çap edilen metbugat bildirişinde: «Bu açyş dünýäniň içki prosesleri baradaky pikirimizi ösdürdi» diýildi: «Şol sanda öň bilinýän zatlardan has giň gurşawly global suw aýlanşygyny ýüze çykardy».

IFL Science, Unilad

Taýýarlan: Çagla ÜREN.

Anna, 17.11.2023 ý. Geň-taňsy wakalar